

I. N. J.

TRACTATUM,
De

PHOCIS
IN SINU BOTHNICO
CAPI SOLITIS,

Ex Consensu Ampliss: FAC. PHILOS.
Regiae Acad. Aboensis,
SUB PRÆSIDIO
VIRI CELEBERRIMI,

DN. TORST. RUDEEN,

Hactenus Poës. nunc desig. S.S.Th.
Prof. Ord:

Pro Gradu Magisterii,

Publico examini modeste submittit

JACOB Wijkar,

Ostro-Botniensis,

In Auditorio Maximo ad d. 24 Jan.
anno M. DCC. VII.

Aboë, Exc. Jo. WAL.

Mont. Wagner
Joh. Wal.

I^o

DE
&
RE

SUMMÆ
VI

REVERENDISSIME in CHRISTO
PATER ac DOMINE,

Dn. JOHANNES
GEZELI,

S. S. Theologiæ DOCTOR
Eminentissime,

Dioecesis Aboënsis EPISCOPE
Eminentissime,

Regiæ ibid. Academiæ
PRO-CANCELLARIE
Magnificentissime,

PROMOTOR MAXIME !

U M

G E M

F I D E I

R I ,

G E N E R O S I S S I M E
D O M I N E ,

D N . J O H A N

S T I E R N S T E D T ,

P r o v i n c i a r u m , B o t h n i æ O r i e n t a l i s
& C a j a n e b u r g e n s i s ,

V I C E - G U B E R N A T O R

J u s t i s s i m e ,

N e c n o n

P r o v i n c i a l i s , p e r A u s t r a l e m F i n l a n d i æ
j u r i s d i c t i o n e m , J U D E X

G r a v i s s i m e ,

P A T R O N E l o n g e B E N I G N I S S I M E !

VI

AMPLIS
CONSUL

DN. JACOBO RROSS,

Territoriali, per Australes Bothniæ O-
rientalis tractus, JUDICI æquitatis cultu
insigni, ut Patrono optimo, ita qvâ-
vis animi veneratione ætatem
suspiciendo.

VI

Consultissimo, &
Egregieque

DN. JONÆ MOLLIN,

Territorialis JUDICIS implenti Vices,
juris & æqui servantissimo, Fautorum
indubitatissimo & optimo.

PATRONIS atque BENE

Hanc qualemcumque de Phocis narratio
cia humilisque affectus testimonii
qui ad obsequia quæ
profici

J.

RIS
SIMIS AC
TISSIMIS,

DN. A N D R E Æ
M A T H E S I O ,

Territoriali , per Bothniam Septentrio-
naliorem Jūnici æqvissimo , Mæce-
nati omni honore submis-
çolendo.

RIS,
Plurimum Reverendo,
Claris,

DN. M A R T . H A U S T R A M N I O ,
Lapoënsium PASTORI optimè merito,
quondam Præceptorí fidissimo , nun-
quam non devenerando.

FACTORIBUS propensissimis ,
nem , in grati animi ob accepta benefi-
um , quia debuit , offerre voluit ,
vis se obstrictum
tetur

W.

*Felicem Successum,
Dissertationis eruditæ & inauguralis,*

**DE PHOCARUM CAPTURA IN SINU
BOTHNICO,**

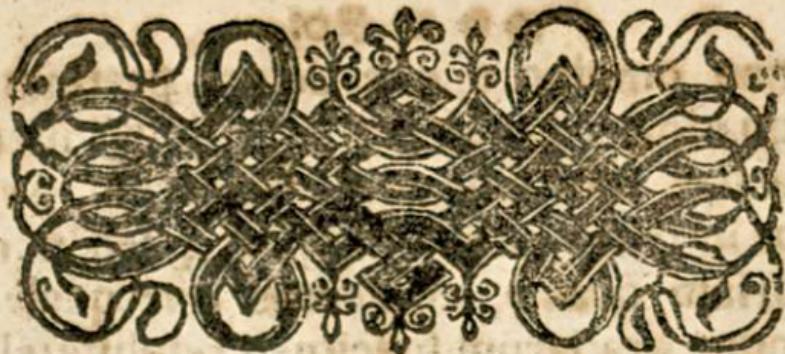
*Egregii Juvenis ac Philosophiae Candidatis
dignissimi,*

DN. J A C O B I Dijlati
*Commilitonis & Amici hone-
stissimi.*

Sunt sua dona solo Cereris mitissima nostro,
Multæ foveat Thetidis, munera grata, domus.
Ars utrumq; docet gnavoros aperire tibesaurum;
Indiga pauperies ut procul inde ruas.
Omnia non omnis fert tellus, regio nulla
Squamigeræ pecudis agmina sola capit.
Gadibus ergo salis jungunt commercia Specos:
Allicit australes Boddica Phoca et abes,
Boddia qua Vitulos dives capie arte marinos,
Major at arte labor, pagina lecta probas.
Dignus amor fortis patriæ, cantandus bonore!
Auctorem redamet fors bona faustus bonos!

Gratulabatur

GABRIEL JUSLENIUS.

MEMBRUM PRIUS.

§. I.

Hoc est membra sinus maris, quod Balticum suevit nominari, amphibii quoddam genus, nomine quam inde natus, notius multis, etiam illis, qui eundem cum illo aere bauriunt. ut nihil dicam de illis, qui sunt remotores. quamvis juxta subeat mirari, inventos inter remotores, qui hujus animalis conati sunt indolem tradere, tacentibus illis, qui tantum non quotidie videntur. Id ipsum me movit, ut quantum potest fieri in illius indolem inquirerem, præcipue ab illis, qui capturæ ejusdem dediti sunt. Nec putavi

A

omne

omne omnino operæ defore pretium;
 si quæ ipse cognoscere potui super istac
 materia, cum aliis communicarem. Fa-
 teor in tenui laborem versari; sed non
 gloriam quæro, contentus hoc quale-
 cunque gratiarum specimen retulisse tel-
 luri patriæ (cui quidem in usu & arte
 animalis hujus capiendi, omnes aliæ pro-
 vinciae sunt cessuræ) ne incolatum illius
 studium, industria & in periculis ad-
 eundis prudens alacritas ~~petitus~~ igno-
 raretur. Hinc spero fore, ut, qui inge-
 nium non potest, pietatem tamen sit
 probaturus.

¶. II.

Docent nos, qui naturæ mysteria scru-
 tantur vix esse animantis speciem in
 terra, cui non similis in aqua respon-
 deat, similique adeo nomine veniat.
 Sunt lupi, canes, boves, vaccæ, feles:
 quid multa? sunt & homines marini.
Nostrum hoc amphibium, quia à pluri-
 bus terrestribus participat, varia etiam
 sor-

sortitum est nomina. Phoca Græcis dicitur & quis boatum vitulorum instar edit, Servius apud Virgilium marinos boves interpretatus est. Olao Magno placet latinè Helcum appellare. Aliu Elcum nonnulli Felcum scribunt. sed quoquo modo scripsieris, barbarum est, nec scio cuius linguae ait Gelnerus. (a) Ab Autoribus rāmen latinis vitulus & canis marinus vocatur. Germani Seehund & Merkalf dicunt. Quod vero plerique Germani interiores non Seehund sed Sålhund pronunciant id dialecti à nostris forte mutuati sunt, qui hanc belluam Siál vocarunt, in Legibus etiam Patriæ Civilibus aliquoties ex adipe ipsius succus decoctus Siál expressè appellatur, ut videre est Cap. 16. & 34. (b) quam belluam Joh. Loccenius loco priori citato latinè galeum, in posteriori vero, forte rectius, phocam reddit. Vocabulum Sveticum Siál adeo primum modum lingvæ Anglicæ accedit, ut inde deducto quasi nomine Angli

A 3

a See-

(a) Lib. 4. de aquat. pag. 331. (b) Röp: B St.

a Seale vel Seale appellant, è finale non enunciantes. Quæ vox cum apud Svecos etiam animam significet, fabulæ locum dedit se putamus, quod vulgus loquatur, Pharaonis exercitum rubro mari rectum in canes marinos esse mutantum. Quia igitur tot sunt huic amphibio vocabula, autoribus recepta, nobis in hoc opusculo integrum fore credidimus, promiscue pro re nata, nunc phocam, nunc vitulum, nunc canem marinum appellitare.

§. III.

Priusquam ad phocarum varietates traddendas ulterius progredimur, aliqua in antecessum de ipsarum indole tetigisse juvabit. Adeoque primum observandum est, esse amphibium hoc animal, hoc est, non aquæ tantum sed & terræ incolam, quamvis illius quam hujus sic amantior, diutiusque mari quam terræ immoretur, & ex humore etiam cibum petat. Us penitus aquâ carere non potest, ita

nec in ipsa agere secus, nisi per intervalla quādā
dem extra squam aërem bauriat atque re-
spiret. (c) Unde inter aquatilia quidem,
non vero inter pisces referimus; quia
corporis figura ab omnibus piscibus dif-
fert, siquidem acquiesendum est piscis
definitioni, quæ traditur à Rajo in Actis
Eruditorum Lipsiensium, (d) quod sit an-
imal aquatile pedibus carens, vel squamis vel
cute nuda connectum, vinnis natans, in aqua
perpetuò degens, nec sponte unquam in siccum
exiens. Unde quisque intelligit, piscium
hic nomine non aquatilia quæcumque ve-
nire, referri tamen inter eos cetaceum
genus seu belluas marinas, tame si pul-
monibus respirent & quadrupedum mo-
re coēant, vivosque fœtus pariant, par-
tiumq; internarum & externarum stru-
eturā & constitutione cum quadrupedi-
bus terrestribus convenient. Cetaceo

A3

autem

(c) Gesner: lib. 4. de aquar. p. 827. Caspar:
Schott: Physic, Curios. lib. 10. de aquar. Cap. 37.
Job. Jonst. Hist. natur. de piscib. Arzic. f. (d)
Anno 1687. publicat: p. 170.

autem generi qui phocas esse uerantur;
 plures sunt, maximè quod polmonibus
 gaudeant fœtusque vivos pariant. Quod
 ipsis cum ceto & delphino commone est.
 In hoc tamen etiam ab hisce dfferunt,
 quod in terra frequenter degant ibique
 suos fœtus deponant. Quare phoca à
 quibusdam quadrupes imperfectum ap-
 pellatur, & amphibiis suo jure accenterur.

§. IV.

Piscatores dicunt se quinque phocarum
 genera in sinu Bothnico obseruasse.
 Primum videlicet genus nostris Grā
 Siäl/ alterum Wijkar Siäl/ tertium
 Swija Siäl/ quartum Brook Siäl &
 quintum Små Siäl dicitur. Hujus di-
 stinctionis & appellationis ratio, partim
 à phocarum pilis & coloribus, partim
 à corporis magnitudine, partim ab eorum
 mansionibus inter glaciei fragmenta &
 cumulatas vento nives, est petita. Omni-
 um maximum nostri Grā Siäl nomi-
 nant ex pilis cinereis sive canis. Wijkar
 Siäl

Sic alterum dicitur, sine dubio a mari
sinibus, quibus plurimum delegetatur, ra-
ginsque vasto se mari committit. Huic
pm & breviores & nigriores sunt quam
priori; cuius & haec est consuetudo, quod
ubique super glacie nidulatur & ca-
tulos ponit, circum circa foramina & la-
tentibus aditus ad nidum & aquam habeat,
qui ipsi adeo noti & faciles sunt, ut non
solum celeriter ex mari emergere, sed
& subito se iterum mergere possit. At-
que ita sibi per sinus & anfractus, non
modo non difficiles accessus & recessus
parat, sed etiam sub nivibus latens aut
se subducens venatorum insidias saepen-
tero ludit. **E**twijm **S**ic certum genus
appellatur, quia pilos cinereos quam cæ-
teri paulo longiores instar suis habet.
Quartum **B**rook **S**ic nostri vocant, quia
versicolor est maculis albicantibus & co-
lore cinereo, idem fortasse genus est,
quod Joh. Jonstonus dicit (e) maculas
parvas albicantes in ventre habere. Quin-
cum

(e) in *Histor. natur. de pisco artic 6.*

sum genus minimorum est, & ideo no-
 stris Små Sjål dicitur, pinguedine ta-
 men cæteros excedit pro ratione suæ
 magnitudinis. Ex quibus constat, hanc
 inter Phocas differentiam non esse spe-
 cificam sed accidentalem. Obiter au-
 tem hoc observandum rarius jam in Si-
 du Bothnico tria posteriora genera in-
 veniri. Fabula est vulgi, Brost Själen
 sive canem marinum versicolorem pro-
 pterea Sinum Bothnicum deseruisse, quod
 dicatur ingens hujus generis multitudo
 per rivi ductum aliquando confluxisse
 in lacum, Själneglo inde nominatum,
 qui in Bothnia occidentali paululum à
 mari recessit. Qui forte fortuna primus
 id offendit, rivuli ostium in mare pro-
 fluentis occlusit, ne illi effugerent, ad vi-
 cinos celeriter advolans, quos hoc nun-
 cio in tantam lætitiam subito conjectit,
 ut præ gaudio omnis consilii inopes es-
 sent, ambigentes inter se, quantam ille
 portionem haberet, qui in phocas pri-
 mum incidit & illis effugium preclusit?

An

An possessori lacus & rivuli ulla præ
ceteris esset prærogativa? Utrum reli-
qua hujus capturæ pars, quæ illis super-
esset, secundum fundorum mensuram, an
virilim secundum capita distribueretur?
Hæc cum inter pocula ultro citroque
non sine altercationibus & certaminibus
agitabantur, fertur conclusa phocarum
multitudo in mare evasisse, unico omni-
no cane excepto, quem rustici inter se se-
diu multumque disputantes, tandem nar-
rantur cepisse corioque ac pinguedine
spoliatum semianimum in mare proje-
cisse, atque ita phocarum hoc genus
disparuisse. Pro narrationis veritate non
pugnamus, negari tamen nequit dona
DEI ex abusu dilabi & evanescere. Insu-
lani vero prope Aboam affirmant apud se
quatuor phocarum genera capi. Quorum
primum eodem apud illos quo apud nos
 nomine, Grå Siål, insignitur, præter-
quam quod quibusdam in locis idem ge-
nus etiam Ståter vocatur, hujus fæmi-
na, que insulanis istis Siål Råring sive

:o & io & :o

Ruut Roder dicitur, albicantes aliquot maculas maiores habet. Secundi generis canes Morungar nominant, quorum cum mas tum fœmina cinerei sunt coloris cum albicantibus maculis. In hoc à prioribus differunt, quod hī nunquam visantur & capiantur nisi in vasto mari, illi vero non nisi in majoribus sinibus: caput etiam quam cæteri omnes canes marini majus habent. Wijkar Stålen, quem nos ad secundum genus retulimus, referunt illi ad tertium. Canes marini quarti generis illis Natter dicuntur, qui nigri sunt cum albicantibus maculis aut radiis, præcipue in lateribus & in ventre, nec ad tantam magnitudinem ac cæteri excrescunt.

§. V.

Tegitur phoca corio solido, pilis nigricantibus & cinereis. Plinius cartilagines non ossa habere scribit. Nos cum Aristotele experiundo veriora edocemus ossa esse non ubique cartila-

ginem. Caput est breve & pro corporis magnitudine parvum, quod canem proxime refert, nisi quod paulo & brevius sit & latius, quapropter quibusdam similis capiti vitulino esse videtur, atque etiam inde vitulus appellatur, quin & ex istoc iniquo capitinis habitu ad corpus reliquum esse existimo, quod Virgilius (*f*) phocas turpes dicat i. e. de formes. Rostrum ejus piscatores nostri Nadden vocant. Hiatum oris pili longiusculi & quam seræ in suibus rigidiores stipant. Ipse hiatus mediocris, dentes serrati & acuti. Linguam esse latam ovium similem compemus, quod etiam Rondeletius testatur, non vero bisulcam ut alii volunt. Nares sunt patulæ: larynx angustissima, quo fit, ut naribus aquam haustum reddat, aërem retineat, dicit Antonius Le Grand dum de respiratione piscium disserit. (*g*) Nares tamen contrahere & tanquam operculo tegere posse, ut iis-

B2

dem

(*f*) Georg. lib. 4. (*g*) Instit. Phys. Part. 7.
Cap. 21.

dem tali modo coopertis, neque aquam
neque aërem hauriat. Oculi sunt rotun-
di, pupillæ nigræ, quas splendere & subinde
in mille colores ut hyene transire scribunt
Gesnerus, Joh: Jonstonus & Casparus
Schottus. Palpebræ inter dormiendum
clauduntur. Auriculis caret, meatusque
cantum angustissimos habet quibus au-
diat. causam reddit Aristoteles (*b*) quod
vitam in humore traducat. Itaque ad
nihil utiles ei essent auriculæ: imo of-
fenderent, cum intra se copiam recipe-
rent humoris. Sunt tamen interiores
meatus ad sonum recipiendum disposi-
tissimi. Cranium in occipite adeo tenue
est, ut maximus, vulgo Grå Siål,
vel baculo, nec ita magno, necari
possit, minores vero non tantum qui-
dem ictum sustineant; sed etiam pugni-
ictu occidantur. Collum pro lubitu ex-
tendit & contrahit. Pedes anteriores
quam Lutra breviores habet, piscatoribus
hånder sive manus dictos, quia humanas

ma-

(*b*) lib. 5. Cap. II. de general. animal.

manus cum quinque digitis membrana-
 rum interventu nexit exprimunt, bra-
 chia sine cubito sine ulna, brevissima ha-
 bent. Posteriores pedes, piscatoribus
 stridulat dicti, hoc à prioribus distant,
 quod et si in tot digitos dividantur, ma-
 gis tamen, propter interjectas majores
 membranas, ad vespertilionum alas, aut
 anatum vel anserum pedes accedere vi-
 dentur, & contra omnem quadrupedum
 naturam retrorsum versi, non eodem si-
 tu, quo cætera, sed prope caudam hæ-
 rent, ut in ave aquatica mergo, quæ à
 nostris Lohm sive Radur appellatur.
 Quamobrem ad ambulandum quam na-
 tandum est ineptior. Caudam semiro-
 tundæ fere figuræ ad digitæ longitudi-
 nem tam crassam habet, ut manu pre-
 hendi queat, quam piscatores firill vo-
 cant. Ubera fœminis sunt quatuor
 quibus fœtus nutriunt. Quantum ad vi-
 scera, in multis, quadrupedibus in terra
 degentibus non sunt absimiles. Genita-

le maris sub ventre sese exserit latenti-
bus testiculis: In fœminis non nisi una
fœtus excrementorumque via notatur.
Canis marinus cinereus, vulgo Græ
Sial, obesior est, ad ursi mediocris ma-
gnitudinem accedens, à capite ad pe-
dum posteriorum extremitatem quatuor
cubitos cum dimidio complet. pingue-
do ejus five axungia est novem aut de-
cem librarum. Ille autem nigricans cum
pilis brevioribus, quem Wijfar Sial
vocabimus, cum pinguis & justæ ma-
gnitudinis sit, tres cubitos cum dimidio
longus est, & octo vel novem adipis li-
bras habet.

Hæc descriptio aliquantulum abit ab
illis, quos secuti fuimus, haud tamen a-
lium hic exhibemus canem marinum,
quam quem Jonstonus delineavit, cuius
figuram B hic juxta nostram A adponi
curavimus: Suspiciamus etiam non esse
diffimiles illos, quos Euxinum pontum
alere Gesnerus ait, quosq; in Ingeman-
niæ magno lacu Ladoga, nec non in
Care-

:o & 15 & o:

Careliæ paludibus degere narrant, qui
aut loca ista habitant, aut frequenta-
vere.

Fig. A.

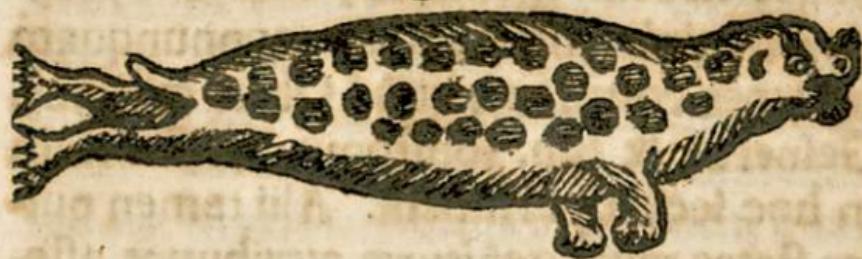
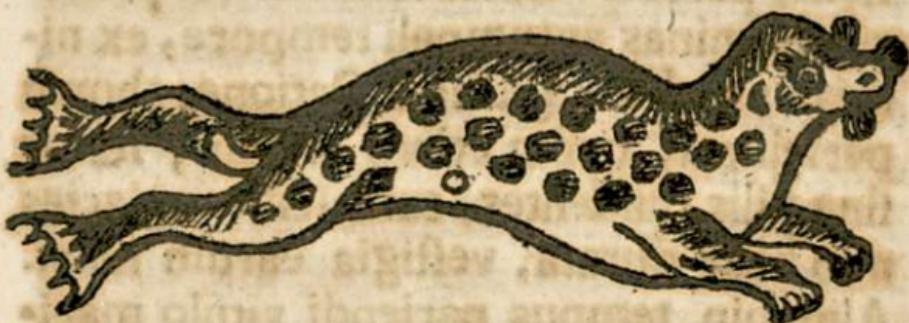

Fig. B.

§. VI.

Quod ad generationem attinet, non sa-
tis exploratum est, quo præcipue
anni tempore coëunt & generant. Pisca-
tores tamen dicunt se Julii & Augusti
men-

mensibus, notasse phocas in aqua stan-
tes, erecto ad perpendiculum corpore,
mutuoque amplexu jungi & sibolem
quærere, aliquando etiam in saxis & sco-
pulis, iisdem mensibus, mares supina-
tis fœminis incubantes, nonnunquam
ut canes cohærere, quod Olaus magnus,
Gesnerus & Joh. Jonstonus, Aristotelem
in hoc secuti, perhibent. Alii tamen nul-
las statas vices genituræ attribuunt, asse-
rentes illos, omni tempore, ceu homi-
nem, parere. Observandum est præte-
rea fœminas autumnali tempore, ex ni-
mia cum debili glacie luctatione, abortu
periclitari, quem etiam faciunt, fœtus
sine pilis fundentes, cum scilicet glacies
non bene durata, vestigia earum fallat.
Alioquin tempus pariendi vitulo mari-
no, vulgo Grå Siål dicto, ut plurimum
est ab ipsis Calendis Februarii ad Idus
tere ejusdem, catulum vitulo recens na-
to non minorem edenti. Alter vero, qui
Wijstar Siål vocatur, circa Calendas
Martii fœtum emititur felis magnitudi-
ne

ne, eumque unicum, raro geminis plu-
res (quod de omnibus cujuscunque ge-
neris phocis volumus intellectum) &
quidem apud nos saepius super glacie,
rarius in terra, ut phoca Oceani &
Maris Mediterranei, quæ forte pro-
pter defectum glaciei in terra parit. Fœ-
minæ uberrimo lacte fœtus nutriunt,
qui ab uberibus abrepti, si statim inter-
ficiuntur, lacte pleni inveniuntur. Phoca
major sive Grā Siālen, si forte in mino-
ris catulos, vulgo Wijfar Siālens Rui-
tar/ inciderit, eos enecat, & carne eo-
rum devorata, corium atque adipem
relinquit. Quapropter hæc parturiens
istum fœtus sui hostem sedulo vitat, in
crustis glaciei, quæ tempestatibus &
fluctibus coacta parietum instar habent,
& in cumulatis vento nivibus, ruriora si-
bi loca quærens. Grā Siālen vero sub-
dio in glaciei marginibus, nec non in
locis ubi glacies ritis fissa, longioris
tractus hiatum efficit, ut pro lubitu ad-
scendere & descendere queat, sobolem
deponit.

Canes marinos in sicco patere foetus-
que inibi educare nullus dubitat: quod
vero traduntur per littora vagari & vici-
nos agros pomariaque deperdere, ve-
rum poterit esse in locis, ubi talium
est copia: Bothnicus Sinus isto experi-
mento caret. Piscium vero carnibus
velci, tam est certum quam quod cer-
tissimum: quorum prædæ inhiantes, si
in retia inciderint eadem malè dilace-
rant, & piscibus simul captis effugiendi
potestatem præbent. Natura eos ad na-
tandum aptos effecit, non solicita ma-
tris affuetatio aut institutio, ceu perhi-
bet Ælian. (h) Somniculosi adeo sunt,
ut sæpe etiam interdiu somno indulgeant.
Qua de causa Pierius Valerianus in Hie-
roglyphicis (i) phocæ imagine somni-
culosum notat. Extra aquam ad solem
in arena littoris vel super saxa dormi-
unt, ut liberius respirent, & inter dor-
miendum tam alte stertunt, ut mugitum
edere

(h) lib: 99. (i) lib. 22.

edere videantur. In aquis quomodo dormiant nondum forte probavit Jonstonus: quamvis tale quidpiam etiam a nostris tradatur. Ingenium si spectes, ferinū est; pugnant enim inter se & adeo feroce sunt, ut in fœminas & catulos, etiam adultiores, a quibus tamen mirè amantur, sœviant. Parentes senio confectos minores natu juvant & in natando prætrovent. Joh. Tzetzes. Ferinam tamen deponere naturam & disciplinam capere testantur Gesnerus, Caspar: Schottus, Joh. Jonstonus, atque adeo cicures fieri, ut voce ac visu populum, in spectaculis adhibiti, salutent & in condito frenitu nomine vocati respondeant. Id sine dubio falsum est, quod mortalibus coagulum suum invidere dicantur, atque ideo hoc evomere, ne eo comitiales morbi sanari possint, ut svadere vult non nemo: vix enim brutis talis invidiae contra hominem sensus est quin metu perturbati aut aliter affecti id agere possunt, quod invidiae tribuitur. Sympathia,

quam pili etiam in detractâ mortuis pelle
 cum mari habere dicuntur, an sit, nullo
 nobis adhuc experimento comperitum est.
 Hoc autem certissimum esse futuræ tem-
 pestatis prognosticon piscatores & nautæ
 ajunt, si altè proferens ex undis caput &
 circumspetans, iterum se præcipitem &
 cum impetu demergat: tranquillitatem
 vero præsagire cum exsertum caput pla-
 cidè subducit. Etsi valde mordax sit ani-
 mal, haud difficulter tamen percussis tem-
 peribus interficitur, quia non tantum vi-
 ribus quantum corporis vastitati fudit,
 ergo nec mirum si ursum timeat & arie-
 tes marinos fugiat Teste Oppiano. Cur
 fulminis ictum eludere canem marinum
 crediderint autores, causam nemo ad-
 huc detegere valuit: interim tamen &
 Plutarcho & Palladio proditur fulmina
 & grandines corium phocæ prohibere.
 Ideo tanta mortalium id pervasione
 olim fuit receptum, ut pellem canis ma-
 rini per spatia possessionis circumtule-
 rint, & in villæ aut chortis ingressu su-

ipen-

Spenderint, cum malum viderint immi-
nere. Quin & imperatores, Cæsarem &
Severum, hoc corio adversus fulminis
vim voluisse muniri historiæ testantur.

§. VIII.

Quemadmodum anseres, cygni & non-
nullæ aliæ peregrinæ aves, statim an-
ni horis cælum ac solum mutantes à
meridionalibus plagis in septentrionem
migrant, ita haud secus canis marinus
maria sed vicina dicitur mutare. Nam
vere ineunte, in australibus resoluta gla-
cie, in majori copia septentrionem pe-
tunt, prout magis vel minus austus pro-
pellit, ubi tamdiu comorantur ac gla-
cies nondum liquefacta alcensui è mari
subservit, atque ibi pariunt interea tem-
poris, & carulos educant. Pili ipsis de-
fluunt, & ante adultam anni æstatem ad-
eo marcescunt, ut, qui autumno pingue-
dinem unius palmæ altitudine habet, an-
no in æstatem vergente, vix ultra digiti
crassitatem habeat. Catuli canis minoris,

Vulgo **Wijkar** Kuitarne / tamētsi abla-
etati, matres nihilominus aliquanti per
seqvuntur. Catuli vero majoris, vulgo
Grā Siāl Kuitarne, ut lanugine pri-
mā amissā sunt hirsutiores, matres de-
serunt, atque cursum rectā austro-
zephyrum versus dirigunt, quem cur-
sum ita constanter tenent, ut, si vel
istmus, vel insula aut etiam mons oc-
currat, (quod quam sēpissime illis
contingit, qui in sinu Bothnico se-
ptentrionem versus a Norra Overcken
educati sunt) rectā tamen procedant.
Et licet difficilis sit gressus pedibus an-
terioribus tantum utentibus, posteriores
vero trahentibus, in tantum tamen pro-
cedunt ut ad aliquot miliaria in silvis ali-
quando reperti memorentur, ubi par-
tim fame moriuntur, partim à bestiis
devorantur, aut etiam ab hominibus ex-
cipiuntur. Hoc suum iter in glacie con-
fidentes, si forte fissura quæpiam aut
hiatus occurrat, adeo non se detineri
patiuntur, ut statim in alteram glaciei
par-

partem subeant, iter, quod cepere, continuantes. Simplicitatem rusticam sapientia piscatorum opinio dicentium: DEUM huic belluae talem indidisse naturam, ut sciat ubinam mare Balticum sit. Vetus canis marinus major, Grā Sidlen, cum longius contingat divagari a fissuris glaciei, ut undis subire nequeat, eandem viam relegit. Ubi autem pro lubitu glacie marique frui licet, istoc se tenet loco, donec pili deciderint quorum defluvium, ut eo melius promoveat, multum saepeque se marginibus glaciei affricat. Ceterum quamvis ita migret catulorum pars, non tamen omnes nativas aquas deserunt.

MEMBRUM POSTERIUS,

§. I.

Quemadmodum aucupi non satis est vidisse aves, nisi visas etiam capere queat; ita non sufficit phocarum indelem notasse, si non etiam

etiam, quomodo capiuntur, paucis expe-
diatur. Expeditio, quæ hunc in finem
ad mare instituitur, fahl a färdas profi-
cisci: Personæ proficiscentes Fählan;
Navis eorum piscatoria Fählbåt dicitur,
Navis ista hunc in modum nova fabri-
catur, ut extremitates proræ atque pup-
pis viginti & unum cubitos distent, ca-
rina non sit novem cubitis longior. Dis-
tenditur late superius, ut levior fluctibus
superemineat: contrahitur inferius, datâ
etiam carinæ ipsi altitudine trium spitha-
marum subtus ferratae, ut eò facilius
mare findat, & dum opus est, commo-
dius super glacie trahatur. Præterhanc,
scaphas duas, Fähljullor dietas, ha-
bent, quibus, necessitate cogente, hiatus
sive fissuras in glacie trajiciunt. In hoc
suo itinere etiam quinque trahis utuntur:
quomodo vero, suo loco dicetur. Ac-
que ita Navem necessariis suis instru-
mentis ac scaphis instructam, prius ad
extremos maris scopulos præmitti cu-
rant, quam ipsi domo proficiscuntur. Ad
natas

monas vero Februarii vel paulo post, si hiems leviosa fuerit, octo viri seu socii expeditionis, trimestri conveatu se se instruunt. & omnibus, quos habent carissimos, dicto vale, iter hoc periculorum & anceps ingrediuntur.

§. II.

Ad itineris descriptionem accessuris, aliquid de vietu & ordine, quem in hoc suo itinere constantissime servant, est dicendum. Panes cuique quatuor omnino ex dimidia frumenti tonna tam magni pinfuntur, ut diameter cubitum cum dimidio, & crassities palmum aequent. Unum ex quatuor panibus simulque justam obsoniorum portionem in Navis puppe destinato loco sepunt sub unius viri dispensatione, qui praetor seu Fogde illis dicirur. Hic deinde unicuique ex proprio cuiuslibet viatico quantum opus habet quotidie distribuit. Reliquos tres panes, cum cibo, qui pellibus, cortice & culmis involvi potest, arcte constringunt, ne humore corruptantur, & Fahlpund

vocant. Potum aqua marina ministrat, quam utut salsam non aversantur, donec ver dulci undique affluente eandem miscerit : quæ mixtura, qvia palato non arridet, situlam altius conto demergunt, ut aquam sverâ salledine imprægnata habeant. Qui reliquis ætate interior est coqui vices obit. Is decoctum cibum si-
ve pulmenta cujusque pateræ portione æquali infundit : neque enim communiciatino utuntur. Aliquando inter duas vel plures naves, quæ *Lagbåtar* dicuntur, peculiare quoddam contractus genus est, in quo a piscatoribus, ad certum tempus, vel per totum iter, ut occasio fert, consentitur & quasi committitur in casus incertos, ut singuli socii æquales habeantur, ita ut et si unus plurimum, alter parum, tertius nihil ceperit, singuli tamen de lucro & damno præcisè participant. Olim apud istos hæc supersticio invaluit, ut durante hoc negotio, nullam rem proprio indigarent nomine : aquam scilicet *Spad*, fundum maris pavimentum : ignem lu-
gem;

cem, &c. appellantes. Fertur etiam priscis temporibus pescatores initnicorum bombardas incantationibus hebetasse, quas offensi deinde eadem arte sciebant reparare, par pari referentes, Sed hæc & similia, quæ superstitionem sapiunt, jam dudum Legibus Patriæ prudenter abrogata sunt, quamvis etiamnum apud exterios septentrionales nostros eo nomine, malè audire noverimus. Quondam huic sodalitio baculi runici loco Calendarii fuerant, jam vero, postquam litteras didicerunt, horum etiam apud illos usus eviluit.

§. III.

Quantum ad iter ipsum, ita se habet: domo proficiscentes, equis tam ipsi quam onera ad Navem, juxta extremos maris scopulos vectores operientem, vehuntur. Cum ad Navem per ventum est, si hiatus in glacie occurrit imprimis notant utrum Eurus ad occidentale, an Zephyrus ad orientale sinus Bothnici latus glaciem coegerit, de-

inde navigare incipientes, cursum ad locum dirigunt, ubi bene duratam glaciem inveniri suspicantur, in qua canes marinos fœtus deponere sueverunt. Si autem ejusmodi hiatus non dantur, exploratum exeunt, quomodo se glacies habeant: quod si tum signis colligere possunt, nullos ibi esse canes marinos, resident donec aut vi tempestatum aut fluxu maris nova appellitur glacies. Si neque in illa spes est prædæ, relictis sarcinis cum scaphis & trahis, navem ad apertum mare traducere unanimiter occipiunt, quatuor ad unum & tres ad alterum navis latus trahentes, octavus ceu nauclerus cum veete super navis latus alligato eam tenet erectam. Hoc modo cum tantum spatii fecerunt, quantum vix oculorum acie metiri possunt, relicta vicissim nave ad sarcinas redeunt. Traharum tum usus maximus est; nam quicquid sarcinarum duo habent, una trahæ imponunt, quinta autem, quæ scaphas habet, per vices trahitur.

Hoc

Hoc modo eo usque continuant iter donec apertum mare excipit, aut etiam glacie, quae phocarum vestigia ostendit. Interdum etiam cum ventus benignior fere intendit, in glacie lubrica velis utuntur. Trahis ad navis latera ligatis, tum duo ad vectem procedentes, ne cadat navis, cauent, duo vicissim utrinque ad proram nayem dirigunt. Nondum enim artem navim gubernandi super glacie didicere.

§. IV.

In sinu Bothnico venantes sequentibus fere modis ac instrumentis utuntur. Usus praecipuus est bombardarum. Verum ut earum ictus praedam contingat, super glacie est accedendum ope perticæ, cuius longitudo est novem cubitorum, latitudo unius palmi & crassities trium digitorum, vulgo rånstången. Illius anterior extremitas ad palmi altitudinem curvatur: Hunc duo ferramenta ad spithamæ mensuram affixa sunt,

D₃

in

in tantum dis juncta, in quantum exten-
ditur bombardæ fistula, quorum supre-
ma sunt bifurca; ferramentum vero pro-
ximus viro sub bifurcula foramen ha-
bet capax bombardæ, cuius per illud
insinuatæ extremitas priori furcâ suspen-
tatur. Venator itaque: pelliceis vitulinis,
ut plurimum albis indutus: cane marino ē
longinquo conspecto, si protuberantia
in glacie defuerint, post quas sese oc-
cultet, in plana glacie super modo dicta
pertica in genu dextrum procumbens,
manuque dextra ferramentum bifurcum
apprehendens, prorepit, manu & pede
sinistris utens ad motum. Propius acce-
dens perticæ pronus incubit & lentè
adrepit identidemq; phocæ occisæ olim
manu glaciem tricans, caputque sursum
aedeorum motans mugitum ejus imita-
tur. Unde canis marinus, qui hebetiori
oculorum quam aurium sensu pollet,
hoc audito, securus advenientem (ut pu-
tar) socium præstolatur, donec exone-
ratur bombardæ: nec mora, si capite aut
collo

collo proximè post caput ictum exceperit, statim procumbit. Vulnus vero in corporis aliqua parte posteriori, mortiferum quidem esse poterit, adeo tamen viribus non privat, ut non ad aperturam glaciei proximam prorèpere queat, cui ut plurimū caput habet adversum. Alter venantiū modus est, quo canum ministerio catulos phocarum indagant, quibus captis deinde, ut esca, utuntur in capienda matre: scilicet harpaganis tricuspidatæ culpis una catuli humeris infigitur; reliquæ duæ matri in insidias curvantur: hamus ipse funi viginti quatuor aut triginta cubitorum hæret, atq; sic escam mari immergunt belluæque offerunt. Illa visum agnatumque catulum statim manibus amplexura advolat, cuspidesque hamatas pectore suo accipit. Quod cum peritus venator persentilicit illico funem attrahit, ut altius penetret hamus, belluamque ad foramen retratam ferro alio itidem hamato transfigit. Hac tamen arte canis major, Grā Siālen, non capitur, catuli enim ejus
 adeo

adeo non aquis immorantur, ut demersi
 continuo glaciem repetant, nec homini-
 bus, nec canibus, nec etiam verberibus
 cedentes, quamvis ad necem cedantur.
 Tertius modus est, cum venator ad fo-
 ramen, ubi novit canem marinum emer-
 surum, vel ubi eum glaciem inferius pe-
 dibus rodere audit (subtus enim haud
 difficulter glaciem perforat, superne non
 item) ad primam aperturam stat para-
 tus ad feriendum. Manu tenet hastile,
 kolfstakan dictum, cui ferrum hamatum
 ita hæret, adnexum fune, ut dum in
 belluæ caput circa aquæ superficiem sele
 ostentantis terrum quam potuit profun-
 dissime adegit, hastile retrahat; funem
 que aliquantis per laxet, donec discur-
 ciata debilitaque vires cum sanguine a-
 milerit, sic demum in glaciem extra-
 hitur. Si major canis marinus, cinerei s
 ille fuerit, Grā Siāl dictus, tantum ne-
 gotii etiam duobus viris facebit, ut ipsi
 omnes in eo extrahendo vires experiri
 liceat. Quartò : Canes marini majores,
 Grā Sīlār, gregatim coēunt super gla-
 cie

cic centum plus minus ubi ceu boves ferocissimi mugunt, atque veluti canes rabidi se invicem mortu lacerant, mugitusque eorum cessantibus ventis per unum milliare exaudiuntur. Ad hæc, cum nox illunis est nubesque stellas condunt, latè lucem fundunt, quæ ultra milliare conspicitur, non secus ac dum ad flamas autumnali tempore piscamur. Quæ lux dum uno loco intermoritur, mox altero vicissim exsplendescit & pro castrorum magnitudine dilatatur. Felix portentum est pilcatoribus, tale qvidpiam noctu animadvertisse. Quare linneam in pyxide nautica sedulo notant, qvam seqventis diei summo diluculo, cum hiatus & fissuras in glacie vitare possint, tenaciter seqentes, raro spe prædæ frustrantur. Capiuntur autem sic: Venatores scapham secum trahunt, in qua glaciei marginem obsident: sic intercepto phocarum reditu in mare, ascendunt, baculisqve sive hastilibus, fôlstatar dictis, circa occipitia percutientes edecant. Illæ vero in sui defensionem

lupinatæ ab ictibus in occipite carent, &
 si hostile, quod prehendere adnituntur,
 prehenderint, acutis suis dentibus in fru-
 sta comminuunt. Tali modo ad unum
 imperfectis omnibus, si prædam navis
 piscatoria non capit, pelle & adipe cor-
 pora exuta quidam in glacie relinquunt,
 alii vicissim in mare projiciunt. Adi-
 pem vero cum pelle ad navem vehunt,
 ubi sectarum pellium margines sale ad-
 spersas viminibus constringunt, ne adeps
 liquefacat. Quod si onerosior est præda,
 quam ut navis capiat, in proximam in-
 sulam, quod ex onere reliquum est, ex
 ponit solet. De luce, cuius modo facta
 est mentio, notabile est, quod nisi ma-
 jor fuerit concio phocarum, illa non
 observetur, non tamen cessant phocæ
 mugitu suo suis sese hostibus prodere.
 At canes minores, **Wijkar Siâlarne** eo-
 dem modo capi non possunt, neque
 enim turmatim in unum deveniunt lo-
 cum. Lucem illam vetus simpliciorum
 superstitione phocarum diis præsidibus ac
 tutelaribus adscripsit: Alii eandem aver-
fam

fantes, dicunt phocas halitu suo tantum caloris efflare, ut ab ore ejus exhalationes calidæ ceu ex balneo emittantur, statuentes cum istis exhalationibus, particulas igneas esse conjunctas, quæ sint aptæ generandæ luci. Est sanè hujus præ aliis animalibus calida & sanguinosa constitutio. Nam catulus recens natus in frigore asperrimo sub diuine noxa relinqvitur: recens etiam interfecti canes marini, veluti equi sudore perfusi adeo calent ut etiam glaciem solvant. Et si (quod ab imperitis venatoribus nonnunquam fieri suevit) densius occisorum corpora stipentur, tantus in illis increscit æstus, ut pelles exustæ rugas contrahant, digitisque transfigiqueant. Idem pelli accidit, si cum adipe Soli absque tegumento exponatur. Nostrum non est Palæmonas agere: præsertim ubi tutum non est quidpiam contra vulgatam sententiam statuisse. Rohaultii tantum citabimus verba de feli bus scintilas fundentibus cum noctu manibus fricantur (k) conjecturæ cujusque (k) Cap. 27. §. 22. E 3 relinq-

relinquentes & judicio, quatenus illa ad
 præfens negotium poterunt quadrare.
 Perspicimus quoque, inquit, excitari rutilantes
 scintillas traducta manu per felis dorsum in
 loco admodum obscuro, ac tempore frigido &
 secco, aliisque infinitis modis, cum duo corpo-
 ra foreiter se invicem allidunt: Quod è de
 causa solum accidit, quia eorum corporum qua-
 diam particula in mutuo occursu intricate ef-
 fagiendo acquirunt motum similem motui par-
 sum flammæ, quamvis ratione, non secus ac
 ille impellunt spherulas secundi elementi, que
 circum circa sunt &c: Tempore aestivo
 cum major ille, Grå Siålen, tum mi-
 nor, Wijkar Siålen, super extremis
 maris scopulis & laxis in aprico dormi-
 unt, & quidem tam profundè ut vena-
 tores tacite ad eadem loca remigantes
 eosdem jaculis trajiciant. Qui modus
 venandi Siåltodd vocatur. Autumno
 autem obscuris noctibus, prope ejusmo-
 di scopulos retia illis ponuntur, quibus,
 veluti pisces, implicati, tandem suffo-
 cantur, negatâ ipsis respirandi facultate.
 Longius septentrionem versus, qui sal-
 monet

monum piscaturæ dant operam, dum re-
tia sua ab his canibus sentiunt infestari,
hoc modo eos capiunt: Cavea ex lignis
clathratis demergitur, in qua dum pi-
scem funi alligatum avidius petit phoca;
moles impendens decidit, fitque præda-
tor præda.

§. 20 V.

Hæc apud Bothnienses meos in phocis
capiendis observantur. Insulani in
aditu sinus Finnici, præcipue parœciae
Kimithoënsis, in nonnullis ab hilce se-
cedunt. Circa finem Januarii, præcipue
si autumaverint austrum procellosum
novam advexit glaciem, viritim ex pa-
gis exstant, quatuor, quinqu, sex etiam,
imo interdum octo vel decem millaria,
prout pons ille glacialis patitur, canes
venaticos atque ludes secum ferentes. At
ubi glaciei fragmenta vi ventorum cu-
mulata inveniunt, canes, ut sunt adlveti,
phocas investigant & venatorum ferro
hamato aut bombardis occidendas pro-
dunt. Si quæ longius à fissuris sive fo-
raminibus recessere, præsertim catuli,

sudibus ad necem cæduntur. Hic venan-
 di modus ad finem Martii continuatur.
 Deinde scaphâ suâ pîscatoriâ in mare fe-
 runt, inter glaciei fragmina fluctibus
 agitata, viam atque phocas quærentes,
 nec tum nisi bombardis suis utuntur.
 Oportet autem scapham candidam esse
 virosque albis indutos vestibus. Vitules
 qui illis Morungar / Matter & Wijkare
 dicuntur, anno hiberno, præcipue post
 Festum annunciationis Mariæ, frequen-
 ter in sinibus maris retibus capiuntur:
 Scilicet sub glaciei fragmentis, aut et-
 jam super scopulis in nivibus vento al-
 tius cumulatis sua latibula, rusticis Siðl-
 stuſwor dicta, servant. Quæ cum ca-
 num odora vis indagata venatoribus
 ostendit, illi sub vicina glacie retia ten-
 dunt, prout superius à Bothniensibus
 quoque fieri indicavimus: atqve ita dum
 vituli à canibus agitati nota vada repe-
 tunt, retibus hærent. Id vero venatores
 cauent sollicite ne hominis præsentiam
 subodoretur phoca: ideoqve vel adver-
 ses vel transversos adituri eligunt ven-
 tos

cos. Quam primum enim ventis vehenti-
bus hominem olfacit, se in mare præci-
pitem dabit. Maxima phœcis pericula,
si per freta in sinus lese penetraverint,
quod fieri solet imminente procella: nam
si callidus supervenerit venator, aditu,
Qui mare aperit, occupato, inclusas pro-
lubitu ~~fustibus~~ & jaculis interficit. Præ-
dicti insulani, olim in lætitia signū repor-
rat a phocarū prædā cecidere, ut sequitur:
Gkárimañin drog seg i Skårigålin fram/
och rackin hade han baal i snaddin/ ther
feck han sij qwan siålakutin låg/ och siodi
siodi flocko med soutin: och mit opå bier-
gie så qvijloms wij. Sier star ein stobb
i wår om giälom/kolin swart/ tolin sien/
tolin tåñ/ tolin tiockanen ein / som han
thifzin.

Quod latinè fere sic dari potest: Insulanus
inter saxa & scopulos remigans bombar-
dam in scaphæ puppe habebat, ibi ca-
nem marinum animadvertisens suspensi
gradu adcurrebat: In cacumine montis
quiescemus h.e. me manebis. Stat caudex
in nostro agro, carbone nigrior, tantus,
talis tamq; crassus ac hic ipse. §.VI.

Hæc de phocarum captura recensuisse sufficerit: super est, ut de utilitate, quam mortalibus præstat pauca dicamus. Ex corio, ut est, hirsuto & artificis manu non subacto tales sibi rustici calceos conficiunt (potius soccos vocares) qui magis humorem & penetrabile septentrionis frigus, quam alias calcei ex corio arte elaborato, arcent. Horum etiam pelibus lixivio maceratis rhedæ, capsæ & sellæ teguntur: hinc quoque alutam quam vocant cordubensem, perficiunt. De adippe usus ipse loquitur, qui tantum non per totum orbem, Europæum certe, notior est, quam origo ipsa. Adipis hujus est decoctum, quod in Legibus Patriæ Siâl, alias vulgo Traan vel composite vocabulo Siâltraan, Germanis Sal-speck dicitur, à phoca proprie, à delphino & phocæna, non nisi, improprie. Maxima pinguedo est, quæ cutem à carne distinguit, quæ liquefacta, quam ceterum limpidior est & pluris apud exteris comparatur, quandoquidem illis, qui

odorem ejus ferre possunt, in lucernarum alimentum serviat. Quantus hujus est ad omnia, quæ ungi volunt, ulcus, cum neminem quidem lateat, tædiosum foret longius prosequi. Quantum autem ad opinionem de antipathia, quam sibi vulgus inter adipem hujus animalis & ursum imaginatur, rem in pauca confemus. Non ita pridem hæc invaluit opinio, quod si adipe hoc illinantur pecora, dum vere in passionem mittuntur, illis ursos non nocituros. Hujus rei veritatem ex fortuito quodam eventu probare nituntur, ut ut hujus rei non parum forte superstitioni utentium videatur tribuendum: Interim tamen nequit negari, multorum animalium effluvia aliis ita esse inimica, ut naturaliter quasi dissidere videantur. Quod potest videri, vel exemplo nonnullorum hominum, qui felium, etiam non conspectarum, adeo non tolerant presentiam, ut pessime sese habeant donec hostis detegatur & eliminetur.

F

Qui

Qui vel accepto vulnere vel alias in mari
 moriuntur, eorum cadavera non emer-
 gunt, nisi post putredinem contractam:
 rum emergentia piscaiores excipiunt
 eorumque putrefacto lardo haud secus ac
 sapone utuntur ad vestes lavandas: quia
 dicuntur sic lotae plerumque immunes
 redi ab istis animalculis, quae alias ut
 plurimum homines infestare solent. Ca-
 ro ipsa glutinosa, pinguis & foetens est,
 quae cito satiat, etiam ad nauseam, nisi
 si quis illius usui diutius adsueverit.
 Quin &, qui eadem vescuntur eo facillus
 scorbuto, leprae haud absimili, corripi-
 untur, quo parcus haec carnes sale solent
 condiri. Unde etiam plures, in Bothnia
 Orientali, hoc morbo tentantur, præci-
 puè in Parœciis maritimis, qui frequen-
 tius ista carne utuntur, quam alias in
 locis à mari remotioribus. Ex pedibus
 falsamenta, quam ex ursorum pedibus
 deliciora præparantur. Delirium co-
 medentium carnes has tempore jejunii
 cuius meminit Olaus Magnus (¹) nostra
 tem-

(1) lib. 20 Cap. 7.

tempora ignorant. Nec infinitas hominum multitudines, ceu Scribit idem, imo non nisi paucos tantum homines, præsertim in insula, Carl-Öd, recenti Phocæ adipe in obsoniis loco lardi suilli uti audio: à plurimis tamen etiam ibi negligitur. Ex pilis longiusculis, quos labia stipare diximus, peniculi efficiunt meliores, quam ex fetis suillis, eò quod hi sint illis rigidiores.

§. VII.

Utut quam læpissime hæc eorum expeditio ex animi sententia succedit, tot tamen tantisque difficultatibus obnoxia est, ut si lucrum juxta pericula æstimes, hominum audaciam dignè nequeas mirari. Nam præter quod navi egressis, dum phocas venantur, ob extortas nebulas, quæ læpissime sunt densæ & caliginosæ, in debili glacie adeo sæpe contingit errare, ut dum navem repetunt, ab illa dividantur, vel in rimas sive fissuras incident, & repentinodecensu se ipsi sepeliant. Sed nec minus est

periculum, si subita tempestate deprehensi, fracta glacie, longius à navi & sociis dividuntur, ubi partibus glaciei hærere laborant, donec DEI provida ad gubernante curâ ad aliam navim vel ad litus jactentur. Accidit autem sæpius, ut frigore & fame confecti moriantur, aut etiam, comminuto penitus frusto glaciei, fundum miseri petant. Quin etiam reducibus non semel contingit, onustam navem, subortis tempestatibus adductisque nebulis, ad scopulos aut glaciei margines allisam, opinione citius vectorum, capturæ suique fecisse jacturam. Singula si persequerer citius me dies deficeret, quam verba: vela itaque contrahamus & manum de tabula.

SOLI DEO GLORIA.

Viro.

VIRO - JUVENI

eruditione, morum integritate, animiq; candore
Vere candido

DN. JACOBO Wijstar/

DE PHOCIS MARINIS

Docte differenti.

Nec tantum pelago fragilem committere
cymbam

Nil dubitas; sed enim, que magis alta, petis.

Nec tantum summas leviter perlaberis undas;

Pronus in amplexus Tethyos, ecce, ruis.

Quam timeo, quorū tua Te conamina ducunt!

Talia cum damno pluribus esse solent.

Quid si avidi renuunt tot adire pericula nauras?

Reris in amplexus sponte venire Deam?

Et decimis excelsa domus defenditur undis,

(Celsa domus subiens obruitura caput)

Et lateri Neptunus adest quassatq; tridentem,

Conjugis in thalamum quemq; venire vetans.

Cetera quid referam? nihil hic nisi pontus &
ether:

Hic tumidus ventis; fluctibus ille minax.

Talia sed frustra tento, tentavit & alter:

Ignea nam virtus ardua nulla timet,

Utq; Tua quam sit dignum Virtute recorder;

Est tamen ipse sibi non bene fidus amor.

Non

*Non tamen impedio; liceat sublimis tentes.
Laus Te certa manet; Tu modo perge viam!
Cumq; scio vitulas Te non ambire marinas:
(Vix amor in tantum pectora cara facit)
Credere si fas est illis, quibus omnia fas est
Fingere, nec dubium est. Est Venus orta salo.
Dicam, sed faveas lingua, qua causa laboris:
Nempe petis Phocas, ut Venerem invenias.*

Ludebat

ERICUS Asplund:

Eidem:

*Q*uis locuples? auri num pollens pon-
dere Cræsi?
An mens virtutis condecorata sale?
Cum pereunt nummi transit quoq; glo-
ria Gazæ:
Gloria quæ plumbæ ponderis esse solet.
Virtus rara manet pariter post fata su-
perstes:
Et pretium est virtus nobilis ipsa sui,
Quam cum possideas, mi conjunctissime Wijkar,
Quis Cræsus temet ditior esse potest?
The-

Theſtauros Cræſi comedit vulcanea pe-
ſtis :

Nil in virtutis munera juris habet.
Gratulor ergo Tibi tantos virtutis ho-
nores,

Et voveo, ut felix hinc fruare diu.

Adposuit

JOHANNES Xöring.

A bnuerent ni dura ſequi mea fata; ve-
nirem

Te licet invito, ſarcina parda rati.

Et via facta mihi; pelliturque cupidio vi-
dendi

Pinguis non oculis agmina viſa meis.

Si mibi de preda vel portio nulla da-
rebitur;

Inſpexiſſe ſemel portio magna foreſt.

Sed quia remnuntur justa in mea fata
querela,

Fleſtere qua nego: per mea vota
Vale!

Observantiae ergo
addidit

HENRICUS Xöring.

Högtående Her Grände!

Om iag man hade läf med Ehr / min Grände
Hög skulle fråga hwad som Ehr beweke ther efti
Hwad I så ale fördiupt uhr wärnet söflia will
Doch om I cänt'e wår släkte uhr hafzens bollor
hämna.

At Holck i wärnet fins thec ter iag icke neka;
Söder iogg hem aldeig än med mina ögon seer
Til minsta finnes the uti the kärdas weet;
Doch är ei barna - spehl med them i wärnet leka.

En undrar iag at I så oförvägat vågen
I hafzens ofgrund ned. Fast ther en Wijkar finst
Han gansta licee af sin jordiska Kaima mins!
Doch lät han nöpplig tro at I thet drämmer ågen.

Theer tyck och undersamhet iag wåre stånd förkasten
Doch gifwen Eder i en så besvärlig fähi!
Theer Ehr så snart en död kan mörta som en Sidi
I dr'n och icke waan at lifwa räce i masten.

Men som iag icke kan Ehr upfäc återkolla;
Doch håppas innan kore Ehr återkomst få se
Doch höra hwad i slikt en fähle plågar see!
Så will iag Ehr uti then Högzles hägn falla.

And. Wijkar.